

مهمترین نگرانی حضرت زهرا(س) انحراف جامعه از مسیر خود بود

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ضمن اشاره به ضرورت جهاد تبیین در عصر حاضر تصریح کرد:

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ضمن اشاره به ضرورت جهاد تبیین در عصر حاضر تصریح کرد: بزرگترین مشکل و مسئله حضرت زهرا(س) انحراف جامعه از مسیر خودش بود. مسئله اول ایشان درگذشت پیامبر(ص) نبود بلکه انحراف اسلام از جایگاه خودش بود.

به گزارش ایکننا، نشست علمی «جهاد تبیین در حیات سیاسی حضرت زهرا(س)» صبح امروز ۴ دی ماه در ساختمان علمی فرهنگی آستان قدس رضوی برگزار شد.

در این نشست حجت الاسلام و المسلمین سیدسجاد ایزدهی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی سخنرانی کرد که گزیده آن را در ادامه می خوانید؛

جهاد تبیین واژه ای است که این روزها زیاد می شنویم، ابتدا توضیحی درباره خود این واژه عرض کنم. ممکن است ما تصویری از جهاد داشته باشیم که ناظر به جنگ در معرکه مسلحانه باشد. مراد ما از جهاد تبیین قطعاً قتال نیست. اگر در واژگان قرآن نگاه کنیم چهار نوع واژگان داریم: جهاد، قتال، حرب، قتل. هر کدام از این واژگان با هم فرق می کند.

جهاد به معنای بذل جهد است یعنی تمام تلاش را به کار گرفتن. این خلاصه معنای جهاد است. جنگ ها از زمان های گذشته تا امروز متحول شدند. در یک زمان جنگ به معنای مبارزه کردن با شمشیر بود. بعدها ابزار جنگ متحول شد و شمشیر جایش را به تفنگ و تفنگ جایش را به موشک داد. درست است که جهاد به معنای بذل جهد و توان برای مقابله با دشمن در زمین جنگ است اما روال بشر به اینجا رسیده که جنگ ها فقط اختصاص به جنگ مسلحانه نداشته باشند.

تغییر ماهیت جنگ در زمان حاضر

دشمنی که هشت سال با ما جنگید و نتوانست یک وجب از خاک ما را اشغال کند، امروزه فهمیده جنگ می تواند تغییر ماهیت بدهد لذا به جنگ فردی و جنگ دیپلماسی و جنگ اقتصادی و رسانه ای روی آورده است. امروز فضای جنگ غیر از فضای جنگ های گذشته است. در زمان حاضر جنگ مسلحانه زمانی صورت می گیرد که جنگ های دیگر تمام شده باشد. وقتی می شود با چند تا رسانه ذهن مردم را اسیر کرد چرا رو به تفنگ بیاورند. جنگ ها متناسب با زمانه تغییر کرده است، ابزار جنگ تغییر کرده، روش جنگ تغییر کرده. امروز جنگ هست ولی شکل گذشته را ندارد. ما در فضای جنگ ترکیبی قرار داریم. جهاد یعنی با دشمن مقابله کنی. با این توصیف، جهاد ابتدایی به معنای بذل جهد و طاقت در مقابل دشمن همواره وجود دارد. من همواره در قبال دشمن باید جهاد کنم. این جهاد زمان خاصی ندارد.

جهاد تبیین اختصاص به مردان ندارد

رویکردهای جهاد متفاوت است. من باید تمام تلاشم را برای مقابله با دشمن به کار بگیرم، چه با مال، چه با حضور در جبهه و چه با حمایت با لسان. آیه قرآن که چه بسا مستند جهاد تبیین قرار گرفته است این آیه است که می فرماید: «فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ يَوْمَ يُبَادُونَ» پس از کافران اطاعت مکن و با [الهام گرفتن از] قرآن با آنان به جهادی بزرگ بپرداز. حرف «به» در این آیه محل کلام است. جهاد به واسطه چه باشد؟ مشهور می گویند جهاد به واسطه قرآن و دین و معرفت منظور است. بر اساس این آیه من باید در مقابل کفار جهاد انجام بدهم، جهاد بزرگ. این جهاد ضرورتاً به معنای معرکه جنگ نیست. امیرالمومنین(ع) در بیانی می فرمایند: با مال و نفس و زبانان جهاد کنید. در بیان دیگری می فرمایند اولین کار در جهاد، جهاد با دست و رفتار است، بعد جهاد با زبان و بعد جهاد با قلوب. امروزه اگر جهاد با سیف یا جهاد سخت بر مردان واجب باشد اما جهاد تبیین یا جهاد به معنای زبانی و قلمی قطعاً اختصاص به مردان ندارد، اگر نگوئیم در مقام توزیع سهم زنان بیشتر است.

امروزه اگر بحثی در خصوص ادعای پوشالی انقلاب به ذهن برخی خطور کرده، می گویند سنخش زنانه است. دلیل اینکه چرا این انقلاب زنانه است این است که جامعه ما همواره برای زنان حرمت قائل می شود و در مقابل آنها کرنش می کند. اگر سنخ مبارزه امروز زنانه شد، اگر موضوعش به زن اختصاص داده شد، جایگاه زنان در این بحث هم اولویت دارد و هم اولیت. یعنی در مقابله با جنبشی که چه بسا خیال انقلاب دارد صف اول باید زنان باشند، چون آنها می توانند این هویت را ارائه کنند.

اگر قرار باشد شخصیتی مثل حضرت زهرا(س) را تحلیل و بررسی کنیم که این شخصیت ولو فرازمانی و مکانی ولی از آن جهت که در ظرف زمانی و مکانی زندگی می کند باید نگاه کرد مسئله آن شخصیت چه بوده است و با چه مسئله ای مواجهه بوده و این رفتار و کردار و بیان برای حل چه مشکلی بوده است. اگر بخواهیم مسئله حضرت زهرا(س) را بیان کنیم بزرگترین مشکل و مسئله ایشان انحراف جامعه از مسیر خودش بود. مسئله اول ایشان درگذشت پیامبر(ص) نبود بلکه انحراف اسلام از جایگاه خودش بود. ما با یک فضایی مواجه هستیم که پیامبر(ص) رحلت کردند و طبعاً مشکلات روحی شدید برای انسان به وجود می آید. مضاف بر آن پس از مدتی جریان سقیفه شکل می گیرد. در این هنگام مسئله این است؛ اسلام علوی دارد به اسلام اموی تبدیل می شود و نوع نگاه عوض می شود که خود این امر، مبتنی بر نفاق های پیشینی است. در همان زمان جنگ های رده وجود دارد. در این شرایط تصمیم گیری خیلی سخت است.

در این فضا حضرت زهرا(س) جهاد تبیین می کند. در خطبه فدکیه استدلال به آیه قرآن می کند و بحث منحرف شدن از مسیر را مطرح می کند. ایشان کاملاً مسلط و جهت دار خطبه را ایراد می کنند و ایراد چنین خطبه ای کار هر کسی نیست. اگر هر کسی بود شروع به گریه و زاری می کرد ولی ایشان بسیار محکم استدلال قرآنی می آوردند و با اسلام استدلال می کنند. علاوه بر آن ایشان با گریه های مدام، پس از رحلت پیامبر(ص) عاطفه مردم را تحریک می کنند تا مردم به عقلانیت برسند. این گریه نماد اعتراض بود لذا در معرض دید این کار را می کردند تا مردم ببینند.

حاصل کلام اینکه ما امروز هم در فضای جنگیم. اگر مسیر عوض شود دیگر برگرداندن آن کار سختی است. در جنگ باید با ابزار جنگ، متناسب با حمله دشمن با او مواجهه و مقابله کرد و سیره حضرت فاطمه(س) در این زمینه برای ما پیام های بسیاری دارد.